

Sygn. akt V U 400/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku E. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek skargi E. G.

o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 28 grudnia 2015 roku sygn. VU 480/15

oddala skargę

SSO Regina Stępień

Sygn. akt: **VU 400/16**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni E. G. wniosła w dniu 5 kwietnia 2016 r. skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 28 grudnia 2015 r., sygn. akt VU 480/15, domagając się zmiany tego orzeczenia poprzez zmianę decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 18 marca 2015r., znak (...) i przyznanie jej renty z tytułu niezdolności do pracy, a nadto zasądzenia od organu rentowego kosztów postępowania. Ubezpieczona, powołując się na art. 401 pkt 2 k.p.c., jako podstawę wznowienia wskazała nieważność postępowania z uwagi na naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 139 § 1 k.p.c. i art. 149 § 2 k.p.c. poprzez niewłaściwe przyjęcie, że została prawidłowo powiadomiona o terminie rozprawy oraz poprzez rozpoznanie sprawy i wydanie wyroku w jej nieobecności. Podniosła, że w wyniku powyższego została pozbawiona możliwości działania w sprawie i obrony swoich praw. W uzasadnieniu skargi podała, że o wydaniu wyroku w jej sprawie dowiedziała się dopiero dnia 25 lutego 2016 r. w Biurze Interwencji Prawnej Prezydenta RP w W.. Podniosła, że nie otrzymała nigdy wezwania na rozprawę, a wszelkie wcześniejsze pisma z Sądu odbierała. Podniosła też, że gdyby nawet odebrała przesyłkę awizowaną w 7 dniu, to nastąpiłoby to na 3 dni przed terminem rozprawy.

Na rozprawie w dniu 1 czerwca 2016 r. wnioskodawczyni sprecyzowała zarzuty stawiane decyzji organu rentowego z dnia 18 marca 2015 r., podnosząc, że zgodnie z przepisami wystarczające jest w jej przypadku udowodnienie 20-letniego stażu pracy lub stażu 10-letniego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. nie zajął stanowiska w niniejszej sprawie.

Sąd ustalił:

Wnioskodawczyni E. G., urodzona dnia (...), w dniu 11 sierpnia 2014 r. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Decyzją z dnia 18 marca 2015r., znak (...), organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do świadczenia, wskazując, że lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 6 listopada 2014r. uznał wnioskodawczynię za całkowicie niezdolną do pracy do dnia 31 lipca 2016r. oraz stwierdził datę powstania niezdolności do pracy na dzień 9 czerwca 2014 r. Organ podał, że odmówił prawa do świadczenia, gdyż w dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy od 09.06.2004r. do 08.06.2014 r. oraz w dziesięcioleciu przed zgłoszeniem wniosku od 11.08.2004r. do 10.08.2014 r. nie udokumentowała wymaganego 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a jedynie 2 lata i 10 dni takich okresów, a nadto nie wykazała co najmniej 25-letniego okresu składkowego. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 19 lat, 7 miesięcy i 4 dni, 1 rok i 1 miesiąc okresów składkowych zagranicznych oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 3 lat, 5 miesięcy i 12 dni – łącznie 24 lat, 1 miesiąc i 16 dni ogólnego stażu ubezpieczeniowego.

Od powyższej decyzji wnioskodawczyni wniosła odwołanie, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie jej renty z tytułu niezdolności do pracy, twierdząc, że spełnia wszystkie przesłanki przyznania jej prawa do tego świadczenia.

Sprawa z odwołania wnioskodawczyni toczyła się w Sądzie Okręgowym w Legnicy pod sygn.. akt: VU 480/15. Postanowieniem z dnia 24 lipca 2015 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu ubezpieczeń społecznych na okoliczność ustalenia wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych wnioskodawczyni.

W opinii sądowej z dnia 23 sierpnia 2015 r. biegły ustalił okresy składkowe i nieskładkowe udowodnione przez E. G. w całym okresie ubezpieczenia nadal w wymiarze 24 lata 5 miesięcy i 9 dni - zgodnie z zaświadczeniem z dnia 04.12.2014r. wystawionym przez (...) Spółka Komandytowa, natomiast 24 lata 7 miesięcy i 24 dni - zgodnie z zaświadczeniem z dnia 31.03.2015r. wystawionym przez (...) Spółka Komandytowa. Okresy składkowe i nieskładkowe udokumentowane przez ubezpieczoną w dziesięcioleciu poprzedzającym złożenie wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy tj. od 11.08.2004r. do 10.08.2014r. ustalił w wymiarze 2 lata 1 miesiąc i 14 dni - zgodnie z zaświadczeniem z dnia 04.12.2014r. wystawionym przez (...) Spółka Komandytowa oraz 2 lata i 4 miesiące - zgodnie z zaświadczeniem z dnia 31.03.2015r. wystawionym przez (...) Spółka Komandytowa. Okresy składkowe i nieskładkowe udokumentowane przez wnioskodawczynię w dziesięcioleciu poprzedzającym dzień powstania niezdolności do pracy tj. od 09.06.2004r. do 08.06.2014r. ustalił na 2 lata 1 miesiąc i 15 dni - zgodnie z zaświadczeniem z dnia 04.12.2014r. wystawionym przez (...) Spółka Komandytowa, natomiast 2 lata i 4 miesiące - zgodnie z zaświadczeniem z dnia 31.03.2015r. wystawionym przez (...) Spółka Komandytowa.

Opinią uzupełniającą z dnia 2 listopada 2015 r. biegła podtrzymała treść opinii zasadniczej, po odniesieniu się do zastrzeżeń wnioskodawczyni i nowo przedłożonych przez nią dokumentów.

Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 4 grudnia 2015 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 28 grudnia 2015 r. i zarządzono zawiadomić o nim wnioskodawczynię oraz pełnomocnika organu rentowego. Zarządzenie zostało wykonane dnia 7 grudnia 2015 r. Na rozprawie dnia 28 grudnia 2015 r. stwierdzono, że wnioskodawczyni nie stawiła się, zawiadomiona prawidłowo. Po zamknięciu rozprawy Sąd wyrokiem z dnia 28 grudnia 2015 r. oddalił odwołanie wnioskodawczyni. Wyrok uprawomocnił się.

Przesyłka adresowana do wnioskodawczyni z zawiadomieniem o terminie rozprawy, po podwójnym awizowaniu, nie została podjęta w terminie i została zwrócona do akt sprawy dnia 5 stycznia 2016 r. Widnieje na niej adnotacja doręczyciela, iż po raz pierwszy została ona awizowana dnia 10 grudnia 2015 r., dnia 18 grudnia 2015 r. była awizowana ponownie i nie została podjęta w terminie do 29 grudnia 2015 r.

/bezsporne/

W toku postępowania przed organem rentowym w przedmiocie renty z tytułu niezdolności do pracy wnioskodawczyni nie wniosła sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 6 listopada 2014 r.

Dowód: - akta ubezpieczeniowe wnioskodawczyni.

Sąd zaważył :

Skarga nie zasługiwała na uwzględnienie.

Stosownie do brzmienia art. 399 § 1 k.p.c. w wypadkach przewidzianych w ustawie można żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym wyrokiem.

Jeśli skarga o wznowienie postępowania spełnia warunki formalne i nie zachodzą przyczyny odrzucenia skargi wskazane w art. 410 § 1 k.p.c., to zgodnie z art. 412 § 1 k.p.c. sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia. Po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd stosownie do okoliczności bądź oddala skargę o wznowienie, bądź uwzględniając ją zmienia zaskarżone orzeczenie albo je uchyla i w razie potrzeby pozew odrzuca lub postępowanie umarza (art. 412 § 2 k.p.c.). Powyższa regulacja oznacza, że sąd na skutek wznowienia postępowania ocenia, czy wskazana w skardze podstawa wznowienia jest uzasadniona i jaki wpływ na treść zaskarżonego wyroku ma jej ewentualna zasadność. W tak określonym zakresie rozpoznania mieści się również możliwość uznania, że pomimo zasadności podstawy wznowienia, orzeczenie odpowiada prawu (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dn. 13 maja 2009 r., III UK 5/09, Legalis nr 264452).

W niniejszej sprawie skarga o wznowienie postępowania wywiedziona przez wnioskodawczynię była oparta o podstawę z art. 401 pkt 2 k.p.c. Stosownie do tego przepisu można żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo nie była należycie reprezentowana bądź jeżeli wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania; nie można jednak żądać wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku niemożność działania ustała lub brak reprezentacji był podniesiony w drodze zarzutu albo strona potwierdziła dokonane czynności procesowe.

Uzasadniając skargę w zakresie podanej podstawy wznowienia postępowania, wnioskodawczyni twierdziła, że została pozbawiona możliwości działania wskutek naruszenia przepisów prawa, tj. art. 139 § 1 k.p.c. i art. 149 § 2 k.p.c., polegające na nieodebraniu zawiadomienia o terminie rozprawy poprzedzającej wydanie wyrok, przez co nie brała w niej udziału.

Art. 139 § 1 k.p.c. stanowi, że w razie niemożności doręczenia w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających, pismo przesłane za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe należy złożyć w placówce pocztowej tego operatora, a doręczane w inny sposób - w urzędzie właściwej gminy, umieszczając zawiadomienie o tym w drzwiach mieszkania adresata lub w oddawczej skrzynce pocztowej ze wskazaniem gdzie i kiedy pismo pozostawiono, oraz z pouczeniem, że należy je odebrać w terminie siedmiu dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu, czynność zawiadomienia należy powtórzyć. Zgodnie zaś z treścią art. 149 § 2 k.p.c. o posiedzeniach jawnych zawiadamia się strony i osoby zainteresowane przez wezwanie lub ogłoszenie podczas posiedzenia. Stronie nieobecnej na posiedzeniu jawnym należy zawsze doręczyć wezwanie na następne posiedzenie. Wezwanie powinno być doręczone co najmniej na tydzień przed posiedzeniem. W wypadkach pilnych termin ten może być skrócony do trzech dni.

Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy, zwrócić należy uwagę, iż Sąd w sprawie o sygn. akt VU 480/15 na rozprawie w dniu 28 grudnia 2015 istotnie procedował i wydał wyrok, mylnie ustalając, że wnioskodawczyni o terminie rozprawy została zawiadomiona prawidłowo. Analiza akt sprawy wskazuje w rzeczywistości na to, że w dniu rozprawy Sąd nie dysponował zwrotnym poświadczeniem odbioru zawiadomienia o terminie rozprawy. Ponadto z adnotacji doręczyciela wynika, że termin odbioru przesyłki poleconej z zawiadomieniem o terminie rozprawy po ponownym jej awizowaniu upływał po terminie rozprawy poprzedzającej wydanie wyroku. Mając na uwadze stanowisko przedstawiane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, iż nawet w sytuacji, gdy udział w rozprawie nie

jest obowiązkowy, termin rozprawy powinien być wyznaczony z uwzględnieniem wymogów z art. 149 § 2 k.p.c. Niewskazanie tego terminu w sytuacji, w której bezpośrednio po zamknięciu tak wyznaczonej rozprawy zapadł wyrok, stanowi o naruszeniu tego przepisu ze skutkiem w postaci nieważności postępowania (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 3 lutego 2010r., II CSK 404/09, Lex nr 590206 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 19 czerwca 2015r., IV CSK 101/15, Lex nr 1770891), Sąd uznał wskazaną przez wnioskodawczynię podstawę wznowienia postępowania za uzasadnioną.

W związku z powyższym Sąd wznowił postępowanie i dokonał ponownego rozpoznania odwołania wnioskodawczyni od decyzji organu rentowe z dnia 18 marca 2015 r.

W tym miejscu przypomnieć należy, że kwestią sporną w sprawie o sygn. kat VU 480/15 pozostawał wymiar okresów składkowych i nieskładkowych wnioskodawczyni. Na rozprawie dnia 1 czerwca 2016 r. wnioskodawczyni nie podała nowych dowodów ani twierdzeń na tą okoliczność, zaś precyzując swoje zarzuty podniosła, że dla spełnienia przez nią przesłanek prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wystarczające jest udowodnienie nie 25, a 20 lub 10 lat stażu ubezpieczeniowego.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że wnioskodawczyni nie kwestionowała daty powstania całkowitej niezdolności do pracy, określonej przez lekarza orzecznika ZUS na dzień 9 czerwca 2014 r. Z opinii biegłej z zakresu ubezpieczeń społecznych wynikało z kolei, że ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawczyni był mniejszy niż 25 lat. Nie udowodniła ona także co najmniej 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego przypadającego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Brak było podstaw do kwestionowania wniosków biegłej sądowej w powyższym zakresie.

Zgodnie z przepisem art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227), renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: 1) jest niezdolny do pracy, 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1 i 2, pkt. 3 lit. b, pkt. 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt. 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt. 10 lit. a, pkt. 11-12, 13 lit. a, pkt. 14 lit. a i pkt. 15-17 oraz art. 7 pkt. 1-4, 5 lit. a, pkt. 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 5 powołanej ustawy, warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt. 2 uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat – jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat, przy czym okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5 powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy (art. 58 ust. 2 ustawy emerytalnej). Zgodnie z ustępem 4 tego przepisu, ust. 2, dotyczącego wykazania 5-letniego okresu składkowego we wskazanych 10-leciach, nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Wymienione we wskazanych wyżej przepisach przesłanki, warunkujące przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, muszą być spełnione łącznie. Brak choćby jednej z nich uniemożliwia przyznanie prawa do wskazanego świadczenia.

Wobec treści powyższych przepisów, twierdzenia wnioskodawczyni, że wykazanie 10-letniego lub 20-letniego okresu ubezpieczenia jest wystarczające dla przyznania jej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, są bezpodstawne i wynikają najprawdopodobniej z niezrozumienia treści powyższych przepisów. Wskazywany przez wnioskodawczynię 20-letni wymiar okresów składkowych i nieskładkowych, pojawiający się w art. 57 ust. 2 ustawy emerytalnej, stanowi jedynie przesłankę zwalniającą ubezpieczonego całkowicie niezdolnego do pracy ze spełnienia wymogu z art. 57 ust. 1 pkt 3, tj. wykazania momentu powstania niezdolności w okresach wskazanych w tym przepisie. W dalszym ciągu ubezpieczony musi wykazać pozostałe przesłanki z art. 57 ust. 1, w tym wykazać okresy składkowe

określone w art. 58 w.w. ustawy. W przypadku wnioskodawczynie chodzi o wykazanie co najmniej 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w ostatnim 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy lub przed zgłoszeniem wniosku o rentę. Z obowiązku udowodnienia tak określonego stażu ubezpieczeniowego, zgodnie z art. 58 ust. 4 ustawy emerytalnej zwalnia wykazanie przez ubezpieczoną całkowicie niezdolną do pracy wykazanie 25 lat okresów składkowych.

Z uwagi na ustalony w sprawie wymiar okresów składkowych i nieskładkowych wnioskodawczynie z całego okresu podlegania ubezpieczeniom, jak i w ostatnich dziesięcioleciach poprzedzających zgłoszenie wniosku o świadczenie rentowe, jak i dzień powstania niezdolności do pracy, niewątpliwie wnioskodawczynie nie spełnia ustawowych warunków nabycia prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

W konsekwencji powyższego, pomimo zasadności podstawy wznowienia, zaskarżone w niniejszej sprawie orzeczenie tj. wyrok z dnia 28 grudnia 2015 r. sygn. akt VU 480/15 oddalający odwołanie wnioskodawczynie od decyzji z dnia 18 marca 2015 r., odpowiada prawu.

Powyższe doprowadziło do oddalenia skargi o wznowienie postępowania w oparciu o art. 412 § 2 k.p.c.